

VILNIAUS BALTUPIŲ PROGIMNAZIJOS ĮTRAUKIOJO UGDYMO APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus Baltupių progimnazijos (toliau – Progimnazija) įtraukiojo ugdymo aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą Progimnazijoje etapais ir lygmenimis: individualiame, klasės, mokyklos.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu, Valstybine švietimo 2013–2022 m. strategija, Geros mokyklos koncepcija, Vaiko teisų apsaugos pagrindų įstatymu, Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, parengtomis Vilniaus miesto psichologinės pedagoginės tarnybos, kitais įstatymais bei teisės aktais, reglamentuojančiais mokinių ugdymo veiklą.

3. Aprašo tikslas – įsivertinti pasirengimą organizuoti įtraukųjį ugdymą, teikti mokiniui jo poreikius atitinkantį ugdymą ir pagalbą, analizuoti, vertinti ir optimizuoti savo veiklos veiksmingumą.

4. Vartojamos sąvokos:

4.1. **įtrauktis** – švietimo sistema sudaro sąlygas kiekvienam asmeniui ugdytis, plėtoti savo galias ir gebėjimus, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę mokantis, socialinėje, kultūrinėje ir (ar) kitose veiklose ir būti nediskriminuojamam dėl ugdymosi poreikių įvairovės ir (ar) švietimo pagalbos reikmės.

4.2. **įtraukusis ugdymas** – procesas, kuriame atsižvelgiama į mokinių socialinę, kultūrinę, mokymosi įvairovę ir remiamasi veiksniais, padedančiais nustatyti bei šalinti kliūtis mokymuisi ir dalyvavimui švietime;

4.3. **specialieji ugdymosi poreikiai (toliau – SUP)** – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių. Specialieji ugdymosi poreikiai – tai individualių ugdymosi poreikių grupė.

II. ĮTRAUKIOJO UGDYMO PRINCIPAI

5. Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimas grindžiamas šiais principais:

5.1. **orientacijos į mokinį ir jo gerovę** – sprendimai priimami siekiant užtikrinti geriausius mokinio interesus ir tinkamą pagalbą, nulemtą konkrečių poreikių, o ne mokinio poreikiai priderinti prie turimų paslaugų;

5.2. **universalumo** – bet kuris specialistas, mokytojas ar kitas Progimnazijos darbuotojas, dirbantis su mokiniu, tėvais (globėjais, rūpintojais) (toliau – Tėvai), pastebi tam tikrus nerimą keliančius veiksnius/ požymius;

5.3. **subsidiarumo** – pagalba pirmiausia teikiama ten, kur yra mokiniys, kiekvienas su mokiniu dirbantis specialistas, mokytojas ar kitas Progimnazijos darbuotojas stengiasi mokiniui padėti pagal savo kompetenciją;

5.4. **pasidalintos atsakomybės** – visi su mokiniu ir jo šeima dirbantys specialistai, mokytojai ir kiti Progimnazijos darbuotojai turi bendrą atsakomybę už laiku, tinkamą bei kokybišką pagalbą mokiniams ir jų šeimoms;

5.5. **komandinio darbo** – dauguma mokinių patiriamų problemų yra kompleksinės, todėl ir teikiama pagalba apima įvairias pagalbos rūšis, skirtingų sričių paslaugas ir galimybes;

5.6. **pagalbos savalaikiškumo** – mokinys turi gauti laiku ir tinkamą pagalbą;

5.7. **pagalbos pagrįstumo** – priimami sprendimai pagrįsti įrodymais, besiremiančiais mokinio ugdymosi poreikių įvertinimu, kuris yra ne vienkartinis, o nuolatinis, nuolat peržiūrimas procesas.

III. PASIRUOŠIMAS ĮTRAUKIAJAM UGDYMU

6. Mokyklos lygmuo:

6.1. paskiriamas atsakingas asmuo už įtraukijį ugdymą – direktoriaus pavaduotojas ugdymui;

6.2. vykdant mokinių priėmimą, komplektuojant klases atsižvelgiama į bendrą mokinių skaičių klasėje, mokytojų patirtį, SUP turinčių mokinių skaičių ir sutrikimų grupių įvairovę;

6.3. Vaiko gerovės komisija (toliau – V GK) rugpjūčio mėnesį organizuoja susitikimus su naujai priimtais SUP turinčiais mokiniais ir jų Tėvais;

6.4. visi mokinių ugdantys mokytojai supažindinami su įvertinimo ir pagalbos skyrimo dokumentais, mokinių pasiekimais kitose ugdymo įstaigose ir ugdymo rekomendacijomis;

6.5. pagal Progimnazijos galimybes mokymosi aplinka atitinka visų bendruomenės narių poreikius: aplinka saugi, patogi, patraukli, funkcionali, greitai pritaikoma skirtingoms veikloms, informatyvi, su aiškiomis vizualiomis ir (ar) garsinėmis nuorodomis;

6.6. mokiniai aprūpinami specialiosiomis mokymo priemonėmis bei ugdymui skirtomis techninės pagalbos priemonėmis pagal poreikį ir Progimnazijos galimybes;

6.7. kiekvienais metais parengiamas Mokinių savijautos gerinimo planas, kuriame numatyta prevencinė veikla smurto ir patyčių, tolerancijos, mokinių taisyklių laikymosi, motyvacijos temomis;

6.8. skatinama ir sudaromos galimybės mokytojams, švietimo pagalbos specialistams, mokytojų padėjėjams kelti kvalifikaciją, tobulintis, įgyti naujų kompetencijų;

6.9. aptarnaujantis personalas supažindinamas ir apmokytas tinkamo elgesio ir sąveikos su SUP turinčiais vaikais; žino į ką kreiptis prireikus pagalbos: būdinčius mokytojus, administracijos atstovą, švietimo pagalbos specialistą;

6.10. Progimnazijoje dirba švietimo pagalbos specialistų komanda: specialieji pedagogai, logopedai, psichologai, socialiniai pedagogai, mokytojo padėjėjai (pagal poreikį).

7. Klasės lygmuo:

7.1. klasės vadovai planuoja klasės bendruomenei svarbias priemones: susirinkimus su Tėvais, prevencinių programų vykdymą (LION QUEST „Laikas kartu“ ir „Paauglystės kryžkelės“);

7.2. klasės vadovai kartu su švietimo pagalbos specialistais organizuoja adaptacijos, klasės mikroklimato, savijautos, patyčių masto tyrimus, prevencines klasės valandėles, renginius;

7.3. klasės vadovas informuoja tėvus apie vaikų amžiaus tarpsnio dėsningumus, jiems būdingus elgesio ypatumus ir apie mokinius, turinčius SUP, gavus jų Tėvų sutikimą;

7.4. Tėvai padeda savo vaikams priimti SUP turintį mokinių klasėje;

7.5. kiekvienas naujai į mokyklą priimtas mokinys supažindinamas su mokiniais, mokytojais, mokyklos aplinka.

8. Individualus lygmuo:

8.1. mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai surenka informaciją apie vaiko raidą, mokymosi ir elgesio ypatumus, galias ir sunkumus;

8.2. ugdymo pritaikymas adaptacijos laikotarpiu: mokinio veiklos stebėjimas pamokų ir pertraukų metu, pokalbiai su mokinio Tėvais, jų lūkesčių išsiaiškinimas.

8.3. mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, mokytojo padėjėjų kompetencijų teikti pagalbą mokiniui įsivertinimas ir plėtojimas.

IV. ĮTRAUKIOJO UGDYMO ĮGYVENDINIMAS

9. Administracija:

9.1. koordinuoja įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą;

9.2. vykdo įtraukiojo ugdymo mokykloje stebėseną ir kontrolę;

9.3. tarpininkauja konfliktų sprendime;

9.4. šalina įtraukiojo ugdymo kliūtis (nuostatos, pagalbos prieinamumas, pasirengimo gerinimas, aplinkos pritaikymas, mokyklos ryšių su kitomis institucijomis plėtojimas).

10. Įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą vykdo mokytojai, švietimo pagalbos specialistai. Mokytojai – pagrindiniai įtraukiojo ugdymo vykdytojai.

11. Mokyklos lygmuo:

11.1. švietimo pagalbos (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo) poreikį mokiniui įvertina ir jos teikimą skiria mokyklos V GK: atlieka pirminį mokinio SUP įvertinimą, parengia dokumentus mokinio nukreipimui į Vilniaus miesto psichologinę pedagoginę tarnybą (toliau – VPPT) bei išsamiai supažindina su jais mokinio Tėvus;

11.2. bendrųjų programų pritaikymo ar individualizavimo poreikį, specialiojo pedagogo ir (ar) mokytojo padėjėjo pagalbos reikalingumą mokiniui, turinčiam SUP, įvertina ir skiria VPPT;

11.3. išryškėjus mokinio elgesio, emocijų valdymo problemoms, esant adaptacijos laikotarpio sunkumams, V GK rekomenduoja Tėvams kreiptis konsultacijai į Psichikos sveikatos centrus (PSC), VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų filialo Vaiko raidos centrą (VRC);

11.4. V GK organizuoja ir koordinuoja reikiamos pagalbos vaikui teikimą mokykloje, rengia individualius ugdymo ir pagalbos planus, prižiūri jų įgyvendinimą;

11.5. Progimnazijos V GK pagal poreikį kreipiasi į VPPT paskirtą mokyklos kuratorių ir kartu aptaria bendradarbiavimo dėl įtraukiojo ugdymo planą, žingsnius, galimybes.

12. Klasės lygmuo:

12.1. mokytojas užtikrina sklandžią klasės veiklą pamokų ir pertraukų metu, siekia, kad visi mokiniai jaustųsi saugiai ir galėtų siekti geriausių mokymosi rezultatų;

12.2. klasės vadovas kartu su mokiniais susikuria klasės taisykles, kurių turi laikytis visi klasėje dirbantys mokytojai. Su jomis supažindinami mokinių Tėvai;

12.3. klasės vadovas telkia klasės bendruomenę, skiria dėmesį vaikų tarpusavio santykiams, konfliktų sprendimui;

12.4. mokytojas, klasės vadovas reaguoja į mokinių netinkamą elgesį, su mokiniu individualiai aptaria situaciją;

12.5. klasės vadovas organizuoja veiklas smurto ir patyčių prevencijai bei intervencijai, įgyvendina socialinio ir emocinio ugdymo programas LIONS QUEST „Laikas kartu“ ir „Paauglystės kryžkelės“;

12.6. klasės vadovas organizuoja tėvų susirinkimus, individualius pokalbius mokinio situacijai aptarti ir pagalbos žingsniams numatyti;

12.7. mokytojai organizuoja trišalius individualius pokalbius mokinio rezultatams ir pagalbos galimybėms aptarti;

12.8. Progimnazijos psichologas ar socialinis pedagogas dalyvauja pamokose ir stebi klasės veiklas, teikia rekomendacijas mokytojams dėl klasės valdymo ir palankios atmosferos kūrimo;

12.9. mokytojas, dirbantis pagal įtraukiojo ugdymo principus, nuosekliai bendradarbiauja su mokyklos specialistais, kitais mokytojais, administracija, Tėvais, VPPT specialistais;

12.10. mokytojas, klasės vadovas teikia informaciją apie mokinius, laikantis asmens duomenų apsaugos ir konfidencialumo reikalavimų.

13. Individualus lygmuo:

13.1. mokytojai, remdamiesi individualiu pagalbos planu, parengia pritaikytas arba individualizuotas bendrojo ugdymo dalykų programas;

13.2. adaptaciniame laikotarpyje mokiniui gali būti sudarytas lankstus ir pritaikytas jo poreikiams tvarkaraštis, derinamas individualus ir grupinis darbas;

13.3. prireikus mokinio ugdymui pasitelkiama mokytojo padėjėjo, psichologo, socialinio pedagogo pagalba. Jei reikia, pamokos vyksta specialiojo pedagogo kabinete;

13.4. mokytojas diferencijuoja užduotis pagal mokinių gebėjimus ir galimybes, užduodamas tiek klasės, tiek namų darbus;

13.5. sudaromos ugdymosi sąlygos gabiems vaikams palaikyti aukštą mokymosi motyvacijos lygį, patirti pakankamai iššūkių, skatinti esamų kompetencijų įtvirtinimą ir naujų įgijimą;

13.6. mokytojas kuria sąlygas visiems mokiniams sėkmingai dalyvauti bendrame ugdymosi procese, taiko pastoliavimą pamokoje;

13.7. sudaromos sąlygos kiekvieno mokinio saviraiškai, įtraukiant į bendras veiklas, renginius, konkursus, olimpiadas ir t.t.;

13.8. mokymosi pažanga ir pasiekimai ugdymo procese vertinami pagal bendrojoje programoje numatytus pasiekimus, aptarus su mokiniu, jo Tėvais, švietimo pagalbą teikiančiais specialistais. Jeigu SUP turintis mokinyš nuolat gauna labai gerus ar nepatenkinamus įvertinimus, programa turi būti koreguojama, pritaikoma mokinio gebėjimams.

14. Atsižvelgiant į mokinio poreikius adaptacijos laikotarpiu mokykloje gali būti taikomos skirtingos ugdymo formos:

14.1. mokinyš nuo pirmų dienų gali mokytis klasėje su visais vaikais, teikiant jam individualią mokytojo ir (ar) mokytojo padėjėjo pagalbą;

14.2. mokiniui laikinai gali būti pasiūlytas tik tam tikrų pamokų lankymas klasėje;

15. Esant gydytojų rekomendacijoms, galimos kitos mokymo formos:

15.1. mokymas namuose su daliniu pamokų lankymu Progimnazijoje;

15.2. mokymas namuose.

V. ĮTRAUKIOJO UGDYMO VEIKLOS ANALIZĖ

16. Mokyklos administracija inicijuoja vidinį auditą, mikroklimato tyrimą, apklausas.

17. V GK vykdo įtraukiojo ugdymo stebėseną, V GK posėdžiuose periodiškai analizuoja teikiamos švietimo pagalbos mokiniui veiksmingumą, prireikus koreguoja švietimo pagalbos būdus, formas.

18. Mokslo metų pradžioje keliami klasės tikslai. Mokslo metų pabaigoje aptariama, ar pavyko tikslus įgyvendinti.

19. Nuolat stebima vaiko individuali pažanga pagal Progimnazijoje susitartus principus.

20. Mokslo metų pabaigoje V GK posėdyje aptariama ir nustatoma:

20.1. vaiko pasiekimų lygis, jo galimybės, numatoma perspektyva;

20.2. individualios ir grupinės pagalbos kiekis ir santykis;

20.3. ugdymo programos mokiniui pritaikymas;

20.4. naujų tikslų ir uždavinių kėlimas.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Progimnazijos bendruomenei suteikiama visapusiška informacija apie mokyklos koncepciją, įtraukiojo ugdymo nuostatas, pagalbos galimybes, veiksmų planą, taikomą spręsti išskylančioms situacijoms dėl SUP mokinių (Priedas Nr. 1), supažindinama su teisės aktais bendrų ir klasės tėvų susirinkimų metu, informacija skelbiama mokyklos interneto svetainėje, informaciniuose stenduose, elektroniniame dienyne.

VILNIAUS BALTUPIŲ PROGIMNAZIJA
VEIKSMŲ PLANAS, TAIKOMAS SPREŠTI IŠKYLANČIOMS SITUACIJOMS DĖL SUP MOKINIŲ

